

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019: Deschiderea secțiilor de votare

24 februarie 2019

Ora: 9:00

Misiunea Promo-LEX de observare a alegerilor Parlamentare din 24 februarie 2019 constată,

Lipsa vizualizării prezenței la vot

Circumscripția națională. 7.00 - 8.10.

Lipsa pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale (CEC) a vizualizării prezenței la vot pe parcursul zilei alegerilor. Amintim că în data de 11.02.2019 CEC prin comunicat oficial a anunțat despre proces.

Acces restricționat sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare – 3 cazuri.

- **SV 9/19, Bălți.** Observatorului nu i s-a oferit informația necesară despre cum derulează procesul de votare. Președintele BESV a răspuns brutal observatorului că nu are timp ca să-i comunice lista materialelor. După mai multe solicitări în perioada ora 7:00-7:35 secretarul comisiei a oferit informația solicitată.
- **SV 49/11** Rusia, Moscova
- **SV 50/63** Portugalia - SEetubal

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 47 cazuri.

- **SV 25/21 Chișinău, Botanica.** Urnele de vot staționare au fost sigilate cu 3 sigilii la inițiativa președintelui BESV, comentând că nu are sigilii suficiente.
- **SV 25/19 Chișinău, Centru.** Urnele de vot staționare au fost sigilate cu câte 2 sigilii. Președintele BESV a argumentat că nu are numărul necesar de sigilii.
- **SV 24/28 Chișinău, Botanica.** Urnele de vot staționare au fost sigilate cu câte 3 sigilii. Președintele BESV a argumentat că nu are numărul necesar de sigilii.
- **SV 9/6 Bălți.** Urna de vot staționară a fost sigilată cu 3 sigilii. Președintele BESV argumentat că nu sunt suficiente sigilii.
- **SV 23/3 Chișinău, Botanica.** Urnele de vot staționare au fost sigilate cu câte 2 sigilii. Președintele BESV a argumentat că 2 sigilii sunt suficiente pentru urna de vot.
- **SV 30/9 Chișinău, Ciocana.** Au fost utilizate doar câte 2 sigilii pe diagonală. Președintele BESV a motivat că nu au mai multe sigilii.
- **SV 22/5 Ialoveni.** Doar câte 2 sigilii pe urna de vot.
- **SV 35/10 Căușeni, Chircăiești.** Membrii BESV nu cunosc cum sa sigileze corect urnele de votare, atât și cele mobile, urnele sunt sigilate cu două sigilii.
- **SV 35/13 Căușeni, Fîrlădeni.** Urnele au fost sigilate la ora 07:07 adică după deschiderea SV, în timp ce câțiva alegători erau prezenți în secția de votare.

- **SV 21/30 Criuleni, Măgdăcești Sud.** Lipsește 1 sigiliu la o urnă staționară. Președintele BESV a informat că nu a primit suficiente sigilii.
- **SV 21/14 Criuleni, Coșnița Vest.** Trei urne au fost sigilate doar cu 2 sau 3 sigilii. Președintele BESV nu a descris motivul.
- **SV 31/7 Chișinău, Ciocana.** Au fost prezentate doar 4 sigilii iar urnele de vot sunt 2. Astfel la o urnă au fost instalate 2 sigilii și la a doua urnă altele 2 sigilii.
- **SV 40/36 Cimișlia, Mihailovca.** Ambele urne de vot au doar câte două sigilii.
- **SV 40/7 Cimișlia, Cimișlia.** În procesul de sigilare a urnelor de vot a fost rupt un sigiliu, care a fost ulterior pus în urna de vot.
- **SV 42/37 Cantemir, Zîrnești.** Absența sigiliilor de pe urnelor de vot. Au fost doar două sigilii.
- **SV 32/8 Chișinău, Bubuieci.** Urnele de vot au fost sigilate numai cu 2 sigilii. Au fost acordate doar 5 sigilii și 2 urne de vot.
- **SV 40/11 Cimișlia, Dimitrovca.** Urnele de vot au doar câte două sigilii. Președintele BESV a comentat că a primit doar două sigilii.
- **SV 42/52 Cantemir. Roșu.** Urna de vot a fost sigilată doar cu două sigilii. Președintele a justificat prin faptul că a primit doar două sigilii.
- **SV 12/1 Sîngerei, Sîngerei.** La ora 06:30, urna de vot a fost sigilată cu doar 2 sigilii. Motivul invocat de președintele BESV a fost insuficiența sigiliilor.
- **SV 26/2 Chișinău, Buiucani.** Urnele de vot au fost sigilate doar cu câte două sigilii. Președintele BESV a motivat prin faptul că 2 sigilii sunt suficiente pentru urna de vot.
- **SV 10/26 Bălți, Grigorești.** Urna de vot a fost sigilată cu doar 2 sigilii.
- **SV 28/2 Chișinău, Rîșcani.** La o urnă au fost aplicate doar 3 sigilii. Președintele a invocat motivul că nu sunt suficiente.
- **SV 27/7 Chișinău, Buiucani.** Urna mobilă nu a fost sigilată. Președintele a motivat că nu este nevoie la moment și va fi sigilată la ora 15:00.
- **SV 40/36 Cimișlia, Mihailovca.** Ambele urne de vot staționare au doar câte două sigilii. Nimeni nu a reacționat.
- **SV 32/17 Chișinău, Ciorescu.** Urnele de vot au fost sigilate cu câte un sigiliu. Sunt prezente 3 urne - 2 staționare și una mobilă.
- **SV 40/11 Cimișlia, Dimitrovca.** Urnele de vot staționare au doar două sigilii.
- **SV 39/32 Sărata Galbenă, Ialpuș.** Sunt doar două sigilii la urnele de vot staționare.
- **SV 23/10 Chișinău, Botanica.** Urnele de vot staționare au fost sigilate cu câte 2 sigilii. Președintele BESV a argumentat că 2 sigilii sunt suficiente pentru urna de vot.
- **SV 3/24 Edineț, Buzdugeni.** Urna staționară a fost sigilată cu 3 sigilii. Decizia privind numărul sigiliilor aplicate a fost luată de secretarul secției.
- **SV 24/26 Chișinău, Botanica.** Urnele de vot staționare au fost sigilate cu câte 2 sigilii. Președintele BESV a argumentat că 2 sigilii sunt suficiente pentru urna de vot.
- **SV 19/4 Ivancea, Berezlogi.** Din cele 4 sigilii puse la dispoziție, președintele BESV a luat decizia de a le utiliza în modul următor: 2 „pentru urna din secția de votare”, 1 „de rezervă în caz că se umple urna, pentru a putea fi resigilată”, 1 „a fost utilizată pentru urna mobilă care a plecat prin localitate”.
- **SV 19/12 Ivancea, Voroteț/Andreevca.** Urna este sigilată doar cu 3 sigilii. Președintele BESV a afirmat că a primit doar 3 pentru secția de votare, încât una a fost utilizată la urna mobilă. Actualizare 8:13 - A fost montat și al patrulea sigiliu, fiind creată o confuzie între sigiliile pentru urna mobilă și cea din secția de votare.
- **SV 31/4 Chișinău, Ciocana.** La urnele de vot au fost aplicate doar câte 3 sigilii.
- **SV 36/24 Ștefan-Vodă, Olănești.** Membrii BESV au sigilat inițial capacul urnei, apoi a fost rupt sigiliul și sigilată urna conform procedurii cu un sigiliu adăugător.
- **SV 19/4 Ivancea, Piatra Jeloboc.** Urna are doar 3 sigilii. Situația a rămas neschimbată până la moment.
- **SV 31/10 Chișinău, Ciocana.** Au fost aplicate la 3 urne doar 4 sigilii în total.
- **SV 21/35 Criuleni, Porumbeni.** Sunt 3 urne staționare de vot. Două urne sunt sigilate cu câte 2 sigilii. Urna din fața cabinei de vot doar cu trei sigilii. Președintele BESV a indicat ca nu sunt, dar ele vor fi utilizate pentru a sigila sacii.
- **SV 37/7 Răzeni, Căinari.** Urna de vot nu a fost sigilata potrivit procedurilor, au fost puse doar 2 sigilii.

- **SV 47/005 Transnistria, Bălți.** Președintele BESV a sigilat capacul urnei de vot, după care s-a întocmit un proces-verbal prin care sigiliile respective au fost scoase și declarate nevalabile.
- **SV 49/11** – Rusia – Moscova
- **SV 50/79** -Spania - Santander
- **SV 50/47** - Italia - Treviso
- **SV 50/50** -Italia - Udine
- **SV 50/17** - Franța - Marsilia
- **SV 50/35** - Italia - Padova
- **SV 50/73** - România - Bacău

Lipsa materialelor necesare în secția de votare. Lipsește cel puțin unul din următoarele materiale: listele electorale, buletinele de vot, ștampila rotundă cu numărul biroului electoral, ștampilele cu inscripția "Votat", "Anulat", ștampila specială "Alegeri 24.02.2019", sigilii pentru urne de vot – 1 caz.

- **SV 29/30 Chișinău, Rîșcani.** La ora 07:05 nu erau prezente pernuțele pentru ștampilă. Peste 20 minute la ora 07:25 un membru BESV a adus pernuțele.

Votarea nejustificată în grup (în cabine de vot se află 2 și mai multe persoane) – 2 cazuri.

- **SV 40/33 Cimișlia, Ivanovca.** Două persoane au intrat împreună în cabina de vot fără a avea un motiv justificativ. Președintele BESV nu a făcut niciun comentariu.
- **SV 40/21 Cimișlia, Batîr.** Au intrat două persoane în cabina de vot, fără a avea un motiv justificat. Președintele BESV nu a comentat nimic.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare – 1 caz.

- SV 50/25 - Italia - Bologna

Buletinele de vot nerepartizate membrilor BESV nu sunt păstrate în loc sigur în incinta secției de votare - 1 caz.

- **SV 50/33** Italia - Modena

Agitație electorală sau PR negru în incinta secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor - 2 cazuri

- **SV 32/28 Chișinău, Stăuceni.** La intrare SV și în incinta SV au fost repartizate pliante de către reprezentantul PDM.
- **SV 3/45, Edineț, Șofrîncani.** 3 alegători au intrat în secția de votare cu fularele Partidului Politic Șor. În apropierea urnei de vot fularele au fost ascunse

Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă) - 6 cazuri

- **SV 48/025 Transnistria, Varnița.** Aproximativ la ora 7.30, mai multe persoane au fost aduse la SV. Au fost identificate 5 autocare și mai multe mașini personale parcate la distanța de 100 de m de la BESV.
- **SV 48/002 Transnistria, Chișinău.** Cca. 40 de persoane au fost aduse organizat la SV pentru a vota. Unitatea de transport nu a fost identificată.
- **SV 47/007 Transnistria, Hîrtop.** Cca 50 de persoane au fost aduse organizat la SV. A fost observat un autobuz și 1 microbuz.
- **SV 48/008 Transnistria, Anenii Noi.** La ora 08.10, cca. 60 persoane au fost aduse organizat la SV cu un autocar ce a fost parcat mai departe de BESV.
- **SV 47/020 Transnistria, Ghindești.** Au fost identificate 4 autocare care au transportat organizat la SV cca. 200 persoane (ce își au reședința în Rîbnița/Rezina).
- **SV 49/14 Rusia - Sankt Petersburg** - Observatorul Tudor Ursu din partea PSRM, a organizat transport centralizat pentru studenții din afara Sankt-Petersburgului, pentru a fi transportați la SV. Tudor Ursu i-a așteptat, întâlnit și petrecut alegătorii la ușa secției de vot. Incidentul a avut loc la oara 7:50 ora locală

Încetarea/suspendarea nejustificată a votării în secția de votare – 1 cazuri

- **SV 19/50 Ivancea, Susleni.** Încetarea nejustificată a votării în secție, a parvenit în urma a două întreruperi de curent la rețeaua electrică în intervalul orelor 8:00 și 8:06.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 10 cazuri.

- **SV 40/32 Cimișlia, Iserlia.** La ora 7:03, timp de 10-15 minute alegătorii nu au putut vota, din cauza problemelor de ordin tehnic ale SIAS Alegeri.
- **SV 31/27 Chișinău, Rîșcani.** Lipsa conexiunii la internet timp de 40 de minute, în intervalul 07:28 – 08:08.
- **SV 37/36 Răzeni, Pohoii.** SIAS Alegeri indica faptul ca un alegator a votat, iar persoana data susține ca nu a votat. Alegatorul a plecat imediat, situația s-a petrecut repede încât președintele comisiei nu au reușit sa clarifice situația.
- **SV 38/31 Hâncești, Mirești.** Înainte de a fi deschisa secția de votare s-a depistat ca nu funcționa internetul. S-a telefonat la Moldtelecom, și timp de max 15 min a fost clarificat. La deschiderea secției de vot internetul funcționa, secția de vot s-a deschis la ora 7:10
- **SV 38/29 Hîncești, Mereșeni.** Datele unui alegător (data nașterii) din SIAS Alegeri nu coincideau cu datele din listele care erau la membrii comisiei. Incidentul a fost soluționat, luând ca bază datele din buletin și de listă.
- **SV 49/13 Rusia - Sankt Petersburg.** Deficiențe de funcționare SIAS Alegeri în SV din Sankt-Petersburg, abia la ora 9:04 a început a lucra
- **SV 49/11 Rusia, Moscova**
- **SV 49/23 – Turcia, Instambul**
- **SV 50/04 - Cehia - Praga**
- **SV 50/11 - Franța Paris**

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 5 cazuri.

- **SV 9/21 Bălți.** Alegătorul este prezent în Registrul de Stat al Alegătorului, dar nu este în lista electorală. Acesta a fost scris în listă suplimentară.
- **SV 9/21 Bălți.** Alegătorii - soț și soție. Soțul s-a regăsit în listă, iar soția nu. Alegătorul a fost inclus în lista suplimentară.
- **SV 9/21 Bălți.** Alegătorul nu a fost identificat în SIAS Alegeri. Alegătorul avea domiciliul în circumscripția uninominală, a fost înscris în lista suplimentară și a votat doar cu buletinul pe lista națională.
- **SV 9/21 Bălți.** Alegătorul nu a fost identificat în SIAS Alegeri. Președintele BESV a explicat că secția de pașapoarte nu a transmis informația și baza de date nu a fost reînnoită. Alegătorul a fost înscris în lista adițională.
- **SV 19/50 Ivancea, Susleni.** Un alegător cu reședința în Susleni nu figurează pe listele alegătorilor din secția de votare din localitatea respectivă, însă în cea din Criuleni. Președintele BESV a afirmat că i se va permite să voteze, doar dacă va avea un certificat confirmativ.

Fotografierea buletinelor de vot, alte încălcări ale secretului votului – 2 cazuri.

- **SV 13/54, Rezina, Pohoarna.** La ora 07:50, un alegător a fotografiat buletinul de vot, însă observatorii au solicitat să ștergă poza din telefon. Situația a fost rezolvată în 2 min.
- **SV 50/09 - Elveția - Geneva**

Înteruperea procesului de filmare a procedurilor de votare și numărare a buletinelor de vot, alte incidente ce țin de filmarea procedurilor de vot – 8 cazuri.

- **SV 23/8 Chișinău, Botanica.** Camera de înregistrare video s-a defectat la ora 7:15.
- **SV 36/8 Ștefan Vodă, Carahasani.** În intervalul 7:00 – 7:05 nu a funcționat camera, la momentul raportării se reglase.
- **SV 15/59, Călărași, Sipoteni.** La ora 07:20, s-a constatat că în direcția cabinelor de vot era îndreptată camera video.

- **SV 15/15, Călărași, Bahmut.** La ora 7.32, s-a întrerupt procesul de filmare. Un membru BESV a sesizat aceasta, iar până la 7.47 situația încă nu a fost remediată. S-a presupus că motivul întreruperii este temperatură joasă din încăpere. Președintele caută soluții în continuare de înlăturare a defecțiunilor.
- **SV 10/26 Bălți, Grigorești.** La ora 7:10, după ce a fost deschisă SV, a fost dezinstalată camera video fără a fi aduse careva explicații privind această necesitate. La ora 08:15 a fost adusă și re-instalată altă cameră.
- **SV 14/52 Telenești, Văsieni.** În intervalul 07:00 – 07:20, timp de 20 minute, nu a funcționat camera video.
- **SV 21/39 Criuleni, Zăicana.** Camera se oprește temporar. Președintele BESV indică la faptul că din cauza temperaturii funcționează greu. De la deschiderea secției de votare 30 min a funcționat bine, după 7.40 a început a se întrerupe pentru câteva minute, ulterior iar lucrează, și tot așa în continuu.
- **SV 12/35 Sîngerei, Chirileni.** Camera video nu funcționa de la proximativ 20 minute (în intervalul 7:00-7:20) din motive tehnice. Ulterior, a ce a fost re-pornită, fiind anunțat că aceasta va funcționa aproximativ 3 ore (până la orele 10:00) pe parcursul întregului proces electoral din cauza că nu sunt baterii pentru aceasta. Încă nu e sigur ce va fi după ora 10:00.

Deteriorarea buletinelor de vot sau alte incidente ce se referă la utilizarea neconformă a acestora – 6 cazuri.

- **SV 25/29, Chișinău, Centru.** Un alegător a rupt buletinul de vot deoarece nu a găsit candidatul preferat în buletinul de vot și pe circumscripția uninominală conform declarațiilor acestuia, nu a fost informat despre metoda de votare. Președintele BESV a chemat poliția, iar buletinul de vot a fost anulat.
- **SV 26/26 Chișinău, Centru.** La ora 07:36, un alegător a rupt buletinul de vot și l-a introdus în urna de vot. Președintele a sunat la poliție și a raportat incidentul.
- **SV 10/38 Bălți, Octeabriscoe.** La ora 7:47, un alegător a primit buletinele de vot, a intrat în cabina de votare și a ștampilat buletinele de vot. Ulterior, a ieșit cu acestea din secția de votare punându-le în buzunar. Reacții din partea președintelui BESV sau a altor membri pe marginea acestui caz nu au fost înregistrate.
- **SV 26/28, Chișinău, Centru.** La ora 07:48, un alegător a ieșit din incinta SV cu buletinele de vot. Imediat, acesta s-a întors înapoi și a aruncat buletinele în urnă. Motivul invocat a fost că a uitat să pună buletinul în urnă.
- **SV 27/22, Chișinău, Buiucani.** La ora 07:73, a fost constatată o tentativă de a scoate buletinul de vot pe circumscripția națională de către un alegător. Un observator a observat și a chemat Președintele. În rezultat, buletinul a fost întors Președintelui și anulat.
- **SV 10/38, Bălți, Octeabriscoe.** Un alegător a venit în cadrul SV cu niște foi de hârtie. Primindu-și buletinele de vot de la membrii BESV, acesta a schimbat buletinele de vot în cabina de vot cu acele hârtii aduse de el. În urna de vot a aruncat hârtiile aduse de el, iar buletinele originale le-a luat cu el și a ieșit din secția de votare. Reacții de la membrii BESV și observatorii acreditați nu au fost înregistrate.

Altele –10 cazuri.

- **SV 28/11 Chișinău, Rîșcani.** La ora 06:53, s-a constatat că lipsește urna mobilă, fapt confirmat și de președintele BESV. Motivul invocat a fost faptul că CEC nu a oferit urna mobilă din cauza că nu au avut înregistrată nici o solicitare de votare la locul aflării.
- **SV 35/4 Căușeni, Căușeni.** Nu a fost lumină timp de 20 minute și este foarte frig în secția de votare.
- **SV 10/38 Bălți, Octeabriscoe.** La 07:05, observatorii au observat că un membru BESV este în stare de ebrietate. În rezultat, aceștia au anunțat președintele, care a exclus-o din lista membrilor și nu a fost înlocuită.
- **SV 33/18 Chișinău, Băcioi.** La 07:01 încă nu era instalat un laptop. Doar la ora 8.50 a fost instalat.
- **SV 13/4, Rezina, Rezina.** De la orele 8:10, periodic se deconectează lumina. Se lucrează la remedierea situației. Concomitent, un calculator nu funcționează.
- **SV 13/10, Rezina, Șoldănești.** La ora 08:39, câțiva alegătorii de la altă SV au încercat să voteze la SV 13/10 din motiv că aici nu este rând. În rezultat, alegătorii au făcut scandal.
- **SV 50/25** Italia, Bologna
- **SV 50/42** Italia, Roma
- **SV 50/78** Spania, Barcelona
- **SV 50/79** Spania, Santander

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de Observare a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019 desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul “Democrație, Transparență și Responsabilitate”; al Ambasadei Marii Britanii la Chișinău prin proiectul „Consolidarea responsabilității democratice în Moldova”; al Fundației Soros-Moldova prin proiectele „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova” și „Monitorizarea listelor de alegători și a litigiilor electorale în alegerile parlamentare din 2018”; al Consiliului European prin proiectul “Suport pentru monitorizarea alegerilor parlamentare din 2018”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

Pentru mai multe detalii, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de comunicare al Misiunii de Observare Promo-LEX a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019; GSM 069269684, e-mail: inga.stegarescu@promolex.md